

---

2. tillæg til miljøgodkendelsen til

Kvægproduktionen på Bogøvej 44, 5900 Rudkøbing

Godkendelsen omfatter:	Husdyrbruget samt ejede og forpagtede arealer
Adresse:	Bogøvej 44
Godkendelsen er meddelt til:	Michael Bay Hansen, Bogøvej 44, 5900 Rudkøbing
Grundejer:	Michael Bay Hansen, Bogøvej 44, 5900 Rudkøbing
CVR/P:	16418404
CHR nr.:	17698
Konsulent for ansøger:	Centrovic v/Ejler Petersen
Godkendelse udarbejdet af:	Svendborg Kommune v/Lene Jultved
Journal nr.	14/39953

Juni 2015

Natur og Klima

Michael Bay Hansen
Bogøvej 44
5900 Rudkøbing

Mail: rudbaekgaard@mail.dk

Kultur, Erhverv og Udvikling
Erhverv, Bolig og Natur
Natur og Klima

Svendborgvej 135
5762 Vester Skerninge

Tlf. 62 23 30 00

kulturogplan@svendborg.dk
www.svendborg.dk

Godkendelse efter husdyrgodkendelseslovens kapitel 3.

Tillægsgodkendelsen omfatter alene den ansøgte ændring i udbringningsarealer, som følge af at der er forpagtet nye arealer.

Tillægget er givet på de vilkår der er angivet under "Afgørelse".

Dato: 23. juni 2015

Godkendt:

Lene Jultved
Agronom

Annonceret på Svendborg og Langelands hjemmeside den 26. juni 2015.

Klagefristen udløber den 24. juli 2015.

Revurderes inden den 23. juni 2023.

Resumé

Michael Bay Hansen har søgt Svendborg Kommune om en tillægsgodkendelse til miljøgodkendelsen fra 14. august 2012, p.g.a. ændringer af udbringingsarealet på adressen Bogøvej 44, 5900 Rudkøbing.

Baggrunden for ansøgning om tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen er, at der er forpagtet nye arealer (38,5 ha), og ejer ønsker derfor at sprede en større andel husdyrgødning ud på egne ejede og forpagtede arealer. Dyretrykket fortsætter med at være 1,6 DyreEnheder (DE) pr. ha.

Det samlede antal dyreenheder og sammensætning af dyr ændres ikke: malkekvægsbesætning med opdræt bestående af 300 årskøer og 135 stk. opdræt, svarende til 456,8 DE med de nugældende beregninger for dyreenheder.

Husdyrbruget godkendes med denne godkendelse tredje gang efter Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Der må fremover udbringes husdyrgødning op til 449 DE, fordelt på 192 DE kvæggylle og 241 DE dybstrøelse på 276,5 ha ejede og forpagtede arealer. Der er vist en oversigt over arealerne på bilag 1. Der afsættes desuden 16 DE husdyrgødning via afgræsning på arealerne.

Der er stillet vilkår om, at der skal etableres 8-12 % ekstra efterafgrøder afhængig af det valgte scenarie, for at opfylde kravene omkring nitratudvaskning til overfladevand og grundvand.

Det vurderes, at ændringen ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Indholdsfortegnelse

Resumé	3
Indholdsfortegnelse	4
Indledning	5
Svendborg Kommunes afgørelse	5
<i>Lovgrundlag</i>	5
<i>Afgørelse med vilkår</i>	6
Drift af husdyrbrugets arealer	6
Egenkontrol og dokumentation	7
<i>Generelle forhold</i>	7
Ændringer og udvidelser	7
Underretningspligt	7
<i>Retsbeskyttelse</i>	7
<i>Revurdering af godkendelse</i>	8
<i>Klagevejledning</i>	8
<i>Søgsmål</i>	9
Miljøteknisk redegørelse	10
<i>Årsproduktion</i>	10
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets arealer</i>	11
Drift af husdyrbrugets arealer	11
Gødningsproduktion og - håndtering	14
Sædskifte.....	15
Påvirkning af naturområder.....	15
Påvirkning af søer og vandløb.....	16
Transporter	17
Kvælstof og fosfor til fjord og hav	17
Påvirkning af grundvand	18
BAT vedrørende udbringning	20
<i>Egenkontrol</i>	20
<i>Konklusion</i>	20
<i>Beskrivelse af eventuelle høringssvar, og vurdering</i>	20
BILAG	20
<i>Bilag 1: Oversigtskort med udbringningsarealer</i>	21
<i>Bilag 2: Natura 2000 områder omkring udbringnings-arealerne</i>	22
<i>Bilag 3: Vurdering af N og P på arealerne</i>	23
<i>Bilag 4: Samlet oversigt over gældende vilkår</i>	29

Indledning

Svendborg Kommune har via Centrovic den 2. maj 2014 modtaget ansøgning om et tillæg (tillæg nr. 2) til miljøgodkendelsen på Bogøvej 44, 5900 Rudkøbing.

Husdyrbruget godkendes med denne godkendelse tredje gang efter Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Baggrunden for ansøgning om tillæg til miljøgodkendelsen er, at der er forpagtet nye arealer, og at der dermed udsprede en større andel husdyrgødning på egne ejede og forpagtede arealer.

Det samlede antal dyreenheder og sammensætning af dyr ændres ikke.

Forudsætningerne for tillægsgodkendelsen er de oplysninger, ansøger har givet i forbindelse med sagen, samt beregninger i Miljøstyrelsens it-ansøgningssystem, skema nummer 63147. Beregningerne er foretaget på baggrund af den oprindelige ansøgning fra april 2009, tilrettet med nye arealer.

Denne tillægsgodkendelse berører kun de forhold, der ønskes ændret i forhold til de tidligere meddelte miljøgodkendelser. De oprindelige miljøgodkendelser er derfor fortsat gældende for så vidt angår alle øvrige forhold, som ikke beskrives i denne tillægsgodkendelse. Alle gældende vilkår er vist i bilag 4.

Denne godkendelse er opdelt i 2 dele.

Første del er Svendborg Kommunes afgørelse, som indeholder vilkårene for godkendelsen.

Anden del er en miljøteknisk redegørelse, som danner grundlag for de opstillede vilkår i godkendelsen.

Derudover er der vedhæftet en række bilag.

Endelig har der i denne sag været foretaget høring af i alt 8 parter. Der er ikke indsendt høringssvar.

Svendborg Kommunes afgørelse

Lovgrundlag

Husdyrgodkendelsesloven - Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, LBK. nr. 1486 af 04/12/2009.

Husdyrholdet er på i alt 456,8 DE og godkendes derfor efter § 12 i husdyrgodkendelsesloven.

Som følge af Bekendtgørelse af lov om forpligtende kommunale samarbejder (LBK nr 990 af 08/08/2013) er det Svendborg Kommune, der administrerer husdyrgodkendelsesloven for husdyrbrug i Langeland Kommune.

Svendborg Kommune godkender og fører tilsyn med husdyrbrugets eksterne miljøforhold.

Svendborg Kommune skal i forbindelse med godkendelsen sikre, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen vha. den bedst tilgængelige teknologi (BAT). Desuden skal det sikres, at husdyrbruget kan drives på stedet, så det er foreneligt med hensynet til omgivelserne.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen - Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug, BEK nr. 1280 af 08/11/2013.

Bekendtgørelsen fastsætter regler om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug efter kap. 3 i husdyrgodkendelsesloven.

Desuden sætter bekendtgørelsen bla. regler for udskiftning af udbringningsarealer og regler for revurdering af godkendelser af husdyrbrug.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen - Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., BEK nr. 594 af 04/05/2015.

Bekendtgørelserne fastsætter bla. regler om dyreenhedsberegninger.

Afgørelse med vilkår

Svendborg Kommune godkender hermed i henhold til § 12 i Husdyrgodkendelsesloven husdyrbruget med et tillæg til "Tillæg til miljøgodkendelse til kvægproduktion på Bogøvej 44, 5900 Rudkøbing, 2012".

Godkendelsen meddeles til ejeren af husdyrbruget pt. Michael Bay Hansen, der dermed er ansvarlig for, at husdyrbruget placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med denne godkendelse.

Det afgøres samtidig, at tillægget til miljøgodkendelsen ikke medfører en væsentlig virkning på miljøet.

Godkendelsen omfatter hele husdyrbruget og godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 2 år fra den dato, hvor godkendelsen meddeles.

Hvis godkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden efterfølgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet de seneste 3 år.

Godkendelsen gives på baggrund af de oplysninger som ansøger har sendt frem, den miljøtekniske redegørelse og på følgende vilkår:

Drift af husdyrbrugets arealer

Vilkår 43:

Der må per planår (1/8-31/7) udbringes husdyrgødning fra 449 DE, fordelt på ét af følgende scenarier:

Scenarie	Kvæggylle, DE	Dybstrøelse, DE	DE/ha	Ekstra Efterafgrøder* %
1	192	241	1,62	8
2	131	298	1,61	12
3	153	276	1,61	10
4	170	262	1,62	11

*udover de lovpligtige efterafgrøder

Der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som f.eks. affald.

Vilkår 43.a.

På mark 47-0, 48-0, 71 og 72 skal der etableres 8-12 % efterafgrøder (afhængig af valg af scenarie, se vilkår 43) ud over de lovpligtige efterafgrøder. Procentsatsen skal ses i forhold til de nævnte arealer på i alt 26,6 ha.

Egenkontrol og dokumentation

Vilkår 60*:

Der skal foreligge dokumentation for antal ekstra efterafgrøder ud over de lovpligtige efterafgrøder. Der skal på markerne 47-0, 48-0, 71 og 72 foreligge specifik dokumentation for antal ekstra efterafgrøder ud over de lovpligtige efterafgrøder. Dokumentationen skal kunne fremlægges ved tilsyn, og skal opbevares for de seneste 5 år.

Ansøger har søgt om, at udbringe mere husdyrgødning på egne ejede og forpagtede arealer, samt at ændre andelen af efterafgrøder på bedriftsniveau. Ændringen kan ikke vurderes adskilt fra de arealer, der hidtil er omfattet af miljøgodkendelsen. Vilkår nr. 43 fra miljøgodkendelsen fra 14. august 2012 ændres ved meddelelsen af denne tillægsgodkendelse. Ansøger er informeret om dette, og har frasagt sig retten til 8 års retsbeskyttelse på disse vilkår. De bortfaldne vilkår er markeret med overstregning i Bilag 4.

De samlede vilkår for bedriften, der gælder efter ændringerne, ses i bilag 4 til denne tillægsgodkendelse. Ovenstående nye vilkår er markeret med [blå skrift](#).

Det nye vilkår omkring egenkontrol (vilkår nr. 60) er meddelt ved påbud efter husdyrgodkendelseslovens § 53 stk. 2. Det er lovmæssigt varslet overfor ansøger jf. samme lovs § 58.

Generelle forhold

Ændringer og udvidelser

Der må ikke ske ændringer eller udvidelser på husdyrbruget og de tilhørende arealer før dette er anmeldt til og eventuelt godkendt af Svendborg Kommune. Kommunen skal desuden hurtigst muligt orienteres om ændringer i ejerforhold.

Underretningspligt

Den der er ansvarlig for forhold eller indretninger, som kan give anledning til væsentlig forurening eller fare herfor, har pligt til straks at underrette alarmcentralen på tlf: 112, såfremt driftsforstyrrelser eller uheld medfører væsentlig forurening eller indebærer fare herfor, jf. § 52 i Husdyrgodkendelsesloven.

Retsbeskyttelse

Vilkårene i denne godkendelse er omfattet af 8 års retsbeskyttelse, jf. § 40 stk. 1 Husdyrgodkendelsesloven. Det betyder, at det som hovedregel ikke vil være muligt at stille nye krav til husdyrbruget inden for de første 8 år efter meddelelsen af godkendelsen,

medmindre, der er lavet grundlæggende sagsbehandlingsfejl eller givet grundlæggende fejlagtige oplysninger, som nødvendiggør, at afgørelsen skal ændres.

Husdyrbrugets egenkontrol er dog undtaget for retsbeskyttelsen, og tilsynsmyndigheden kan revidere denne for at forbedre husdyrbrugets kontrol med egen forurening, eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn, jf. § 53 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven.

Retsbeskyttelsesperioden regnes fra datoen for denne godkendelse. Påklages godkendelsen, regnes perioden fra den dato, hvor Natur- og Miljøklagenævnet træffer afgørelse vedrørende klagen.

Vilkårene i denne godkendelse er omfattet af 8 års retsbeskyttelse (jf. § 40 stk. 1 Husdyrgodkendelsesloven).

Husdyrbrugets egenkontrol er dog undtaget for retsbeskyttelsen (markeret med en *), og tilsynsmyndigheden kan revidere denne for at forbedre husdyrbrugets kontrol med egen forurening, eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn (jf. § 53 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven). Egenkontrollvilkåret (vilkår 60) er meddelt som påbud.

Retsbeskyttelsesperioden regnes fra datoen for denne godkendelse. Påklages godkendelsen, regnes perioden fra den dato, hvor Natur- og Miljøklagenævnet træffer afgørelse vedrørende klagen.

Revurdering af godkendelse

Virksomhedens miljøgodkendelse skal revurderes regelmæssigt og mindst hvert 10. år, dog skal første regelmæssige revurdering ske, når der er forløbet 8 år efter at husdyrbruget første gang blev godkendt eller fik tillægsgodkendelser, jf. § 41, stk. 3 i Husdyrgodkendelsesloven.

Første revurdering skal foretages senest den 23. juni 2023 af dette tillæg.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet, jf. § 76 i Husdyrgodkendelsesloven.

Klagen skal indgå senest 4 uger efter offentliggørelsen af godkendelsen. Du kan finde godkendelsen på Svendborg Kommunes og Langeland kommunes hjemmesider fra den 26. juni 2015, og klagefristen er dermed **den 24. juli 2015**.

En eventuel klage skal sendes via Klageportalen, som du finder på www.borger.dk og www.virk.dk, eller via Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Du logger på Klageportalen med din NEM-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Du kan finde vejledning i brugen af Klageportalen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Når du klager skal du betale et gebyr på 500 kr, som du betaler med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der ikke er indsendt via Klageportalen. Hvis du ønsker af blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du

sende en begrundet anmodning til Svendborg Kommune, som videresender anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet. Det er Natur- og Miljøklagenævnet, der træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klage over denne afgørelse har ikke opsættende virkning medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet. Klager over godkendelser, der indeholde vilkår efter Husdyrgodkendelseslovens § 27 stk. 1 eller stk. 2 har opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Følgende personer og organisationer er klageberettigede i den aktuelle sag jf. § 84 stk. 1 og 3, § 85 stk. 1,2,3,4, § 86 stk. 1 og 2, § 87 stk. 1 og 2 i Husdyrgodkendelsesloven:

Ansøger

- Michael Bay Hansen, Bogøvej 44, 5900 Rudkøbing, mail: rudbaekgaard@mail.dk

Ejere af forpagtet jord

- Edith Tjørntved Pedersen, Langøvej 19, 5900 Rudkøbing
- Anne-Lise & Frede Hansen, Bogøvej 25, 5900 Rudkøbing
- Keld Urup Mikkelsen, Bogøvej 31, 5900 Rudkøbing
- Kirsten Nora Jensen, Hennetvedvej 9, 5900 Rudkøbing
- Mary Elsebeth Gjærmark, Højvængen 28, 2860 Søborg (ejer af Hennetvedvej 7)
- Kaj Erling Hansen, Statenevej 30, 5900 Rudkøbing
- Theodor Peder Schou, Langøvej 11, 5900 Rudkøbing
- Poul Christensen, Højbjergvej 2, 5900 Rudkøbing

Foreninger og organisationer

- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
- Sundhedsstyrelsen, syd@sst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk
- Friluftsrådet, v. Christian Jensen, sydfyn@friluftstraadet.dk
- Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen v. Niels Barslund, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Naturstyrelsen, nst@nst.dk

Kopi af denne afgørelse er sendt til alle ovenstående, ansøgers konsulent ved Centrovic (Ejler Petersen) samt Langeland Kommune. Lokalforeningen af Dansk Ornitologisk Forening (langeland@dof.dk) har ligeledes fået tilsendt en kopi af afgørelsen.

Søgsmål

Ønskes godkendelsen prøvet ved domstolene efter § 90 i Husdyrgodkendelsesloven, skal sagen være anlagt senest 6 måneder efter at afgørelsen er meddelt.

Miljøteknisk redegørelse

Der er søgt om tillæg nr. 2 til "Miljøgodkendelse af kvægproduktion på Bogøvej 44, 5900 Rudkøbing" af 30. april 2009. Der er givet tillæg nr. 1 den 14. august 2012.

Baggrunden for ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelsen er, at der er forpagtet nye arealer, og dermed ønskes at udsprede en større andel husdyrgødning på egne ejede og forpagtede arealer. Det samlede antal dyreenheder og sammensætning af dyr ændres ikke.

I denne miljøtekniske redegørelse er ændringerne vurderet af Svendborg Kommune, og vurderingen danner grundlag for de nye eller ændrede vilkår, der meddeles i tillægsgodkendelsen. Vurderingen skal belyse, hvilke miljømæssige konsekvenser de ansøgte ændringer vil kunne forventes at have på omgivelserne, og om de opfylder husdyrgodkendelseslovens krav om anvendelse af bedste tilgængelige teknik.

Forudsætningerne for tillægsgodkendelsen er de oplysninger, ansøger har givet i forbindelse med sagen, samt beregninger i Miljøstyrelsens it-ansøgningssystem, jf. skema nummer 63147. Udgangspunktet for beregningerne er nudriften i godkendelsen fra 30. april 2009.

Denne tillægsgodkendelse berører kun de forhold, der ønskes ændret i forhold til den meddelte miljøgodkendelse. Da ændringerne udelukkende har betydning for arealerne er der ikke vurderet på ændringernes betydning for anlægsdelen jf. godkendelsen fra april 2009.

Som følge af ovenstående er der en række vilkår, der ikke længere er relevante, og andre forhold af godkendelsen skal revurderes, hvilket medfører ændringer af vilkår.

Årsproduktion

Der er ikke sket ændringer i antallet af dyr eller sammensætningen af dyr. Beregningen af antal dyreenheder følger afsnit G på bilag 1 til Husdyrgødningsbekendtgørelsen (Bekg. nr. 594 af 4. maj 2015). Der er regnet med en standard mælkeydelse på 9517 kg EKM, som i den tidligere godkendelse.

De nye dyreenhedsberegninger medfører, at der sker en mindre ændring i antallet af DE fra 452,3 DE (i 1. tillæg til miljøgodkendelsen fra 14. august 2012) til 456,8 DE.

Flere dyreenheder har udelukkende betydning for arealdelen af den gældende godkendelse, idet der er brug for flere arealer, når der skal udbringes flere dyreenheder. Der regnes i det efterfølgende derfor med en årsproduktion af husdyrgødning fra 456,8 DE.

Forurening og gener fra husdyrbrugets arealer

På baggrund af ansøgningen og en vurdering af nitratklasser, fosforklasser, naturarealer m.v. er der her foretaget en vurdering af, om der er risiko for udvaskning af næringsstoffer fra udbringningsarealerne, der kan påvirke overfladevand og grundvand væsentligt samt om driften af arealerne kan påvirke beskyttede naturtyper væsentligt.

Ansøger har søgt om at ændre udbringningsarealet fra 238,4 ha (186,7 ha ejet og 51,7 ha forpagtet) til 276,5 ha (187,5 ha ejet og 89 ha forpagtet), idet der er forpagtet 38,5 ha jord mere (se kort over udbringningsarealer på bilag 1).

Ansøger har søgt om, at udbringe mere husdyrgødning (en større samlet mængde, men ikke flere DE/ha) på egne ejede og forpagtede arealer (p.g.a. nye forpagtninger), samt at ændre andelen af efterafgrøder på bedriftsniveau. Ændringen kan ikke vurderes adskilt fra de arealer, der hidtil er omfattet af miljøgodkendelsen. Vilkår 43 fra miljøgodkendelsen fra 14. august 2012 ændres ved meddelelsen af denne tillægsgodkendelse. Ansøger er informeret om dette, og har frasagt sig retten til 8 års retsbeskyttelse på disse vilkår.

På den baggrund vurderer kommunen, at samtlige arealer tilhørende husdyrbruget skal indgå i vurderingen af miljøpåvirkningen.

Drift af husdyrbrugets arealer

Ansøger har søgt om at udbringe husdyrgødning på 276,5 ha (187,5 ha ejet og 89 ha forpagtet).

Der er indgået forpagtningsaftaler med følgende lodsejere:

Ejer	Mark nr.	Ha
Edith Tjørntved Pedersen, Langøvej 19, 5900 Rudkøbing	10-0, 10-1, 9-0, 9-1, 8-0	23,4
Poul Christensen, Højbjergvej 2, 5900 Rudkøbing	Halvdelen af mark 7	5,5
Keld Urup Mikkelsen, Bogøvej 31, 5900 Rudkøbing	34-0, 35-0	7,8
Kirsten Nora Jensen, Hennemmedvej 9, 5900 Rudkøbing	Del af mark 47-0	3,6
Mary Elsebeth Gjærmark, Højvangen 28, 2860 Søborg (areal ved Hennemmedvej 7)	Del af mark 47-0	1,4
Kaj Erling Hansen, Statenevej 30, 5900 Rudkøbing	52	1,5
Anne-Lise & Frede Hansen, Bogøvej 25, 5900 Rudkøbing	100-0, 101-0, 102-0	7,3
Theodor Peder Schou, Langøvej 11, 5900 Rudkøbing	201, 202, 203, 204, 205, 206, 207	38,5
Ialt:		89,0

På bilag 1, fremgår det, hvilke arealer der skal anvendes til udbringning af husdyrgødning.

I nedenstående tabel er vist data på enkelt mark niveau fra ansøgningssystemet i husdyrgodkendelse.dk:

Tabel 1. Diverse oplysninger om de ejede og forpagtede arealer (areal, dræn- og vandingsforhold, jordbundstype, sædskifte/referencesædskifte, placering inden for nitrat- og fosforklasser samt grundvandsfølsomme (nitratfølsomme) områder).

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd- skifte	Ref. Sæd- skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
1-0	0,27	Ja	JB7	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	0,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27
25-0	4,79	Ja	JB5	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	4,79	0,00	4,79	0,00	0,00	0,00
34-0	3,80	Ja	JB5	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	3,80	0,00	0,31	0,00	3,48	0,01
35-0	4,03	Ja	JB5	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	4,03	0,00	0,00	0,00	4,03	0,00
41-0	5,60	Ja	JB7	Nej	K4	K4	5,60	0,00	0,00	0,00	0,00	5,60	0,00	0,00	0,00
42-0	3,18	Ja	JB7	Nej	K4	K4	3,18	0,00	0,00	0,00	0,00	3,18	0,00	0,00	0,00
43-0	10,22	Ja	JB6	Nej	K4	K4	7,56	0,00	0,00	2,66	0,00	10,22	0,00	0,00	0,00
44-0	1,57	Ja	JB5	Nej	K4	K4	1,57	0,00	0,00	0,00	0,00	1,57	0,00	0,00	0,00
45-0	7,61	Ja	JB7	Nej	K4	K4	1,58	0,00	0,00	6,04	0,00	7,61	0,00	0,00	0,00
46-0	0,68	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	0,68	0,00	0,00	0,00	0,00	0,68
47-0	4,92	Ja	JB7	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	4,92	2,39	0,00	4,92	0,00	0,00
48-0	9,71	Ja	JB7	Nej	K4	K4	9,71	0,00	0,00	0,00	9,58	9,71	0,00	0,00	0,00
1-2	4,10	Ja	JB5	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	4,10	0,00	4,10	0,00	0,00	0,00
51	1,21	Ja	JB5	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	1,21	0,00	0,00	0,00	0,00	1,21
52	1,45	Ja	JB5	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	1,45	0,00	0,00	0,00	0,00	1,45
5	2,31	Ja	JB5	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	2,31	0,00	2,31	0,00	0,00	0,00
23-0	9,59	Ja	JB7	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	9,59	0,00	0,00	0,00	0,21	9,38
22-0	7,09	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	7,09	0,00	0,00	0,00	7,09	0,00
21-0	9,70	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	9,70	0,00	9,47	0,00	0,22	0,01
17-0	16,34	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	16,34	0,00	16,34	0,00	0,00	0,00
16-0	3,57	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	3,57	0,00	3,57	0,00	0,00	0,00
Total	276,50						29,20	0,00	0,00	247,29	17,48	122,27	11,37	50,02	92,84

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd- skifte	Ref. Sæd- skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
15-0	5,10	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	5,10	0,00	5,09	0,00	0,00	0,01
14-0	5,32	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	5,32	0,00	5,32	0,00	0,00	0,00
13-1	2,88	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	2,88	0,00	0,00	0,00	2,88	0,00
13-0	3,47	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	3,47	0,00	0,00	1,28	2,18	0,01
12-0	2,80	Ja	JB7	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	2,80	0,00	1,54	0,00	1,25	0,01
11-0	10,41	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	10,41	0,00	0,00	0,00	10,41	0,00
10-1	0,28	Ja	JB5	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	0,28	0,00	0,28	0,00	0,00	0,00
10-0	3,00	Ja	JB5	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	3,00	0,00	3,00	0,00	0,00	0,00
9-1	4,87	Ja	JB5	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	4,87	0,00	4,87	0,00	0,00	0,00
9-0	8,96	Ja	JB5	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	8,96	0,00	8,96	0,00	0,00	0,00
8-0	6,27	Ja	JB5	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	6,27	0,00	6,27	0,00	0,00	0,00
7-0	10,92	Ja	JB5	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	10,92	0,00	6,33	0,00	4,58	0,01
6-0	1,53	Ja	JB6	Nej	K13	K13	0,00	0,00	0,00	1,53	0,00	0,00	0,00	0,00	1,53
5-3	0,90	Ja	JB7	Nej	K13	K13	0,00	0,00	0,00	0,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
5-2	0,67	Ja	JB7	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	0,67	0,00	0,00	0,00	0,61	0,06
5-1	0,81	Ja	JB7	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	0,81	0,00	0,00	0,00	0,66	0,14
4-0	6,42	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	6,42	0,00	1,82	0,00	4,59	0,00
3-0	5,17	Ja	JB7	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	5,17	0,00	0,00	5,17	0,00	0,00
1-0	0,87	Ja	JB7	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	0,87	0,00	0,00	0,00	0,00	0,87
60	2,43	Ja	JB5	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	2,43	0,00	0,00	0,00	2,06	0,37
61	2,67	Ja	JB5	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	2,67	0,00	0,00	0,00	2,67	0,00
70	21,18	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	21,18	0,00	0,00	0,00	0,00	21,19
71	9,87	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	9,87	3,42	0,00	0,00	0,00	9,87
72	2,10	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	2,10	2,08	0,00	0,00	0,00	2,10
100-0	1,54	Ja	JB5	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	1,54	0,00	0,00	0,00	0,00	1,54
101-0	3,69	Ja	JB5	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	3,69	0,00	0,00	0,00	0,06	3,63
102-0	2,11	Ja	JB5	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	2,11	0,00	0,00	0,00	2,11	0,00
201	4,58	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	4,58	0,00	0,00	0,00	0,00	4,57
202	4,86	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	4,86	0,00	0,00	0,00	0,00	4,86
203	9,66	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	9,66	0,00	0,00	0,00	0,00	9,66
204	4,92	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	4,92	0,00	0,00	0,00	0,00	4,92
205	9,09	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	9,09	0,00	0,00	0,00	0,32	8,77
206	0,68	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	0,68	0,00	0,00	0,00	0,58	0,09
207	4,72	Ja	JB6	Nej	K4	K4	0,00	0,00	0,00	4,72	0,00	0,00	0,00	0,00	4,72
Total	276,50						29,20	0,00	0,00	247,29	17,48	122,27	11,37	50,02	92,84

Gødningsproduktion og - håndtering

I den grundlæggende ansøgning i skema 63147 i husdyrgodkendelse.dk tildeles arealerne følgende typer og mængder af husdyrgødning:

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Dybstrøelse	24840,91	4043,03	241,19	0
Kvæggylle	17069,69	2821,80	191,69	0
Afsat ved græsning	1708,46	213,31	16,25	0
Total	43619,06	7078,14	449,13	0

Der udbringes i alt på ejede og forpagtede arealer 1,6 DE/ha, hvilket overholder gældende harmonikrav på 1,7 DE/ha.

Der afsættes derudover husdyrgødning til følgende godkendte aftagere (godkendt ifølge husdyrgodkendelsesloven):

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Hambjergvej 12 CVR:	Dybstrøelse	5137,00	762,00	45,00	46,00	0,00
Herslevvej 13 CVR:	Dybstrøelse	2435,00	361,00	45,00	21,80	0,00
Langøvej 4 CVR:	Dybstrøelse	4356,00	646,00	45,00	39,00	0,00

Ansøger har ønsket at få inddraget 3 alternativer i ansøgningen, med forskellig fordeling i afsætningen af dybstrøelse/gylle til gylleaftagere:

Scenarie	Afsætning dybstrøelse (DE)	Afsætning gylle (DE)	DE/ha (egne arealer)	Ekstra efterafgrøder
Ansøgning som indsendt	106,8	0	1,62	8 %
2	50,0	60,8	1,61	12 %
3	71,8	39,0	1,61	10 %
4	86,0	21,8	1,62	11 %

Scenarie 2-4 ændrer ikke væsentlig på dyretrykket på egne og forpagtede arealer. Scenarieberegningerne er lavet af ansøger via ansøgningsystemet husdyrgodkendelse.dk.

Kommunen vurderer, at beregningsmetoder og resultater ligger indenfor husdyrlovens rammer. Der skal stilles vilkår til de forskellige scenarier mht. hvor meget og hvilken type husdyrgødning, der må tilføres arealerne.

Dybstrøelse har en noget lavere kvælstofudnyttelse en kvæggylle. Det betyder at kvæggylle ikke kan erstattes med dybstøelse uden dokumentation for N-udvaskningen. Derimod kan dybstrøelse erstattes med kvæggylle uden negative konsekvenser for

miljøet. Nedenstående vilkår er derfor formuleret, så der er en begrænsning på, hvor stor en andel dybstrøelse, der må udbringes på arealerne.

Vilkår 43 ændres så det passer til ovenstående:

Fastsættelse af vilkår:

Vilkår 43:

Der må per planår (1/8-31/7) udbringes husdyrgødning fra 449 DE, fordelt på ét af følgende scenarier:

Scenarie	Kvæggylle, DE	Dybstrøelse, DE	DE/ha	Ekstra Efterafgrøder* %
1	192	241	1,62	8
2	131	298	1,61	12
3	153	276	1,61	10
4	170	262	1,62	11

*udover de lovpligtige efterafgrøder

Der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som f.eks. affald.

Det skal bemærkes, at det klart skal fremgå af gødningsregnskaberne ved tilsyn, hvilket scenarie der er blevet brugt.

Sædskifte

Af ansøgningen fremgår det, at der anvendes et sædskifte svarende til referencesædskifte K4/K13 (se tabel 1). Da der ikke er ændret på referencesædskiftet i beregningsprogrammet fra Miljøstyrelsen, stilles der ikke vilkår med hensyn til valg af sædskifte.

Påvirkning af naturområder

I det efterfølgende vurderes det, om der skal stilles særlige vilkår til udbringningen af husdyrgødning på arealer i nærheden af naturområder og/eller yngle- og rasteområder for en bilag IV-art. Vurderingen tager udgangspunkt i naturområdets målsætning, områdets kvælstoffølsomhed og afstand fra udbringningsarealerne.

Kommunen følger de retningslinjer, som Miljøstyrelsen har angivet for vurderingen af den konkrete påvirkning. Ifølge Miljøstyrelsens vejledning vil der sjældent kunne konstateres en påvirkning på over 1 kg N/ha - uanset husdyrgødningstype og anvendt teknologi, hvis afstanden mellem udbringningsarealet og naturområdet er over 100 meter. Kun i tilfælde med "worst case" tab af ammoniak og et udbringningsareal på over 100 ha, vil der kunne konstateres påvirkninger på over 1 kg N/ha. "Worst case" vil især være udbringning af fast husdyrgødning uden nedbringning, typisk ved udbringning ovenpå afgrøden, men det kan også ske ved udbringning af kvæggylle indenfor 20 meter fra et naturområde, og svinegylle indenfor 10 m fra et naturområde.

Da ingen af udbringningsarealerne udgør over 100 ha, vurderer kommunen, at der kun vil være tale om et "worst case" tilfælde, hvor gylle udbringes under 20 m fra et naturområde. Cirka halvdelen af den udbragte mængde husdyrgødning er dybstrøelse, hvor kommunen vurderer naturen i en afstand op til 100 m fra markerne.

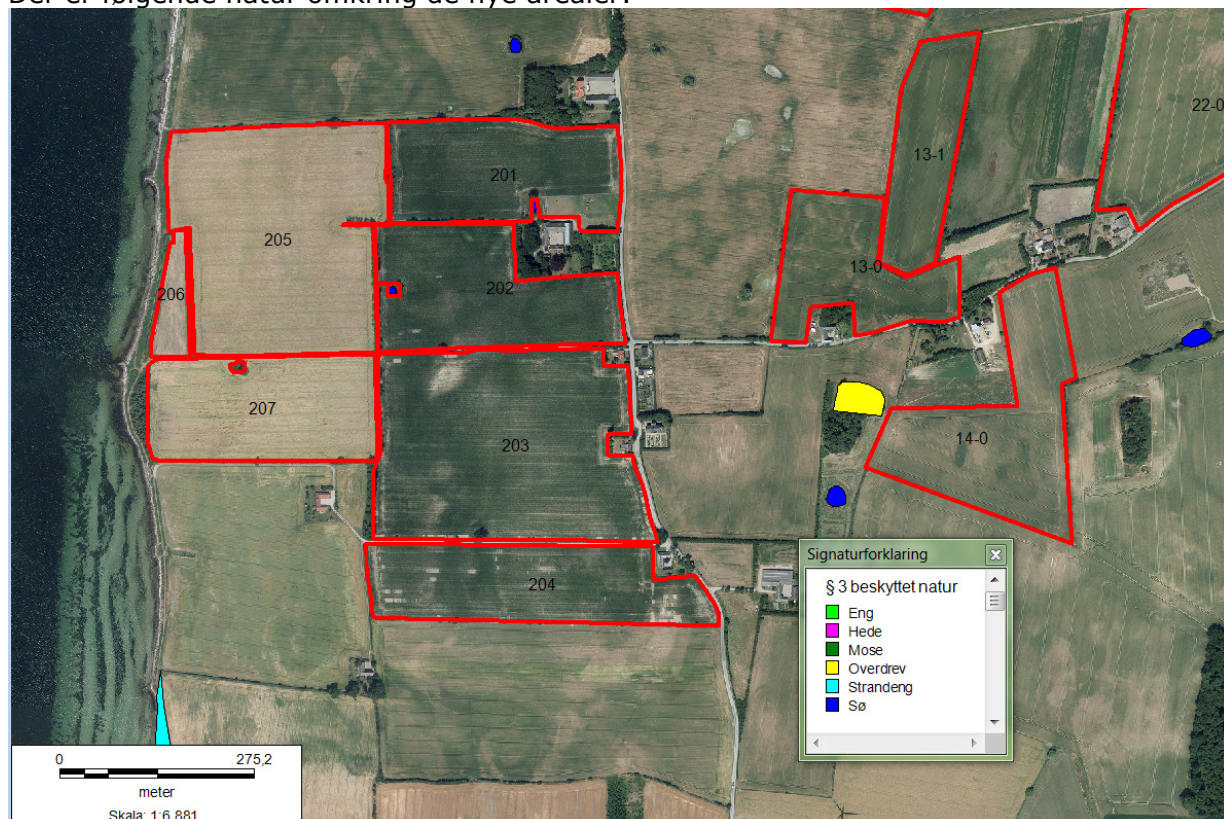
Alle arealer har også i nudriften været anvendt til udbringning af husdyrgødning. Med den ansøgte ændring udbringes der den samme mængde husdyrgødning pr. ha (1,61 DE/ha) som i nudriften.

Ifølge gældende lovgivning skal udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord eller græsmarker foregå ved nedfældning på sort jord og græsmarker.

Vurdering

Kommunen har i de tidligere miljøgodkendelser vurderet naturen omkring de daværende udbringningsarealer, og bilag IV arter er beskrevet. I denne godkendelse har Svendborg Kommune derfor kun vurderet på naturen omkring de nye arealer.

Der er følgende natur omkring de nye arealer:

De nye arealer (7 marker med nummer 200) ligger ikke umiddelbart op til hverken ammoniakfølsomme skove og naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og husdyrgodkendelseslovens § 7. Der er dermed ingen kategori 1, 2 eller 3 natur i tilknytning til arealerne (indenfor 100 m).

Alle markerne ligger indenfor Natura 2000 område (se bilag nr. 2). Kommunen vurderer, at det er de enkelte naturområder indenfor Natura 2000 at udbringningen skal ses i forhold til, og da der ikke er naturområder indenfor 20/100 m fra markerne, vurderes det at der ikke skal stilles yderligere vilkår til driften af arealerne m.h.t. en eventuel ammoniakpåvirkning af naturområderne.

Påvirkning af søer og vandløb

Der er ingen af de nye udbringningsarealer, der har en hældning på mere end 6 grader ned mod sø eller vandløb, indenfor en afstand af 20 m fra vandløbets eller søens øverste kant, og der stilles derfor ikke særlige vilkår til driften af arealer nær vandløb eller søer.

Transporter

De nyforpagtede arealer ligger i umiddelbar nærhed til de eksisterende arealer. Svendborg Kommune vurderer derfor, at ændringen i udbringingsarealerne ikke giver anledning til væsentlige gener for omgivelserne i forbindelse med transport til og fra arealerne i forhold til de tidligere godkendelser.

Kvælstof og fosfor til fjord og hav

Inden der meddeles godkendelse til, at der kan udbringes husdyrgødning på de ansøgte udbringingsarealer, skal kommunen sikre, at husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau for nitrat og fosfor kan overholdes, og det skal vurderes om, der er grundlag for at skærpe beskyttelsesniveauet. Samtidig skal der i overensstemmelse med den til hver en tid gældende habitatbekendtgørelse foretages en vurdering af, om det ansøgte projekt i sig selv eller i kumulation med andre projekter, kan påvirke et NATURA-2000 område væsentligt.

Udbringingsarealerne ligger indenfor flere kystoplande:

Kystopland	Antal ha
Lindelse Nor (del af Det Sydfynske Øhav)	201,4
Kølle Nor (del af Det Sydfynske Øhav)	3,8
Det Sydfynske Øhav	42,1
Det Sydlige Storebælt	29,2

I det vedlagte bilag 3 foretages der en beskrivelse af det opland, hvor udbringingsarealerne er placeret herunder også en beskrivelse af eventuelle internationale beskyttelsesområder. Dernæst foretages der en vurdering af om husdyrlovens beskyttelsesniveau kan overholdes, og til sidst laves en vurdering af projektets mulige påvirkning af NATURA 2000 områder.

Kommunens vurdering

Beregninger i ansøgningsystemet viser, at husdyrlovens beskyttelsesniveau kan overholdes under forudsætning af, at antallet af efterafgrøder øges med 8 % ud over de lovpligtige efterafgrøder.

Ansøger har ønsket at få inddraget 3 alternativer i ansøgningen, med forskellig fordeling i afsætningen af dybstrøelse/gylle til gylleaftagere:

Scenarie	Afsætning dybstrøelse (DE)	Afsætning gylle (DE)	DE/ha (egne arealer)	Ekstra efterafgrøder
Ansøgning som indsendt	106,8	0	1,62	8 %
2	50,0	60,8	1,61	12 %
3	71,8	39,0	1,61	10 %
4	86,0	21,8	1,62	11 %

Scenarie 2-4 resulterer i at der skal 10-12 % ekstra efterafgrøder ud over de lovpligtige efterafgrøder for at leve op til husdyrlovens krav om udvaskning. Beregningerne er lavet af ansøger via ansøgningsystemet husdyrgodkendelse.dk.

Der er i afsnittet "Gødningsproduktion og håndtering" stillet vilkår i overensstemmelse med ovenstående forudsætninger. Dermed er det muligt, at der kan udbringes 1,61/1,62 DE/ha.

Der stilles i dette afsnit derfor vilkår omkring dokumentation af de ekstra efterafgrøder under egenkontrolvilkår, hvor vilkår 60 ændres til følgende:

Fastsættelse af vilkår:

Vilkår 60:

Der skal foreligge dokumentation for antal ekstra efterafgrøder ud over de lovpligtige efterafgrøder. Dokumentationen skal kunne fremlægges ved tilsyn, og skal opbevares for de seneste 5 år.

Vilkåret er stillet som et egenkontrolvilkår, og er meddelt ved påbud efter husdyrgodkendelseslovens § 53 stk. 2. Det er lovmæssigt varslet overfor ansøger jf. samme lovs § 58.

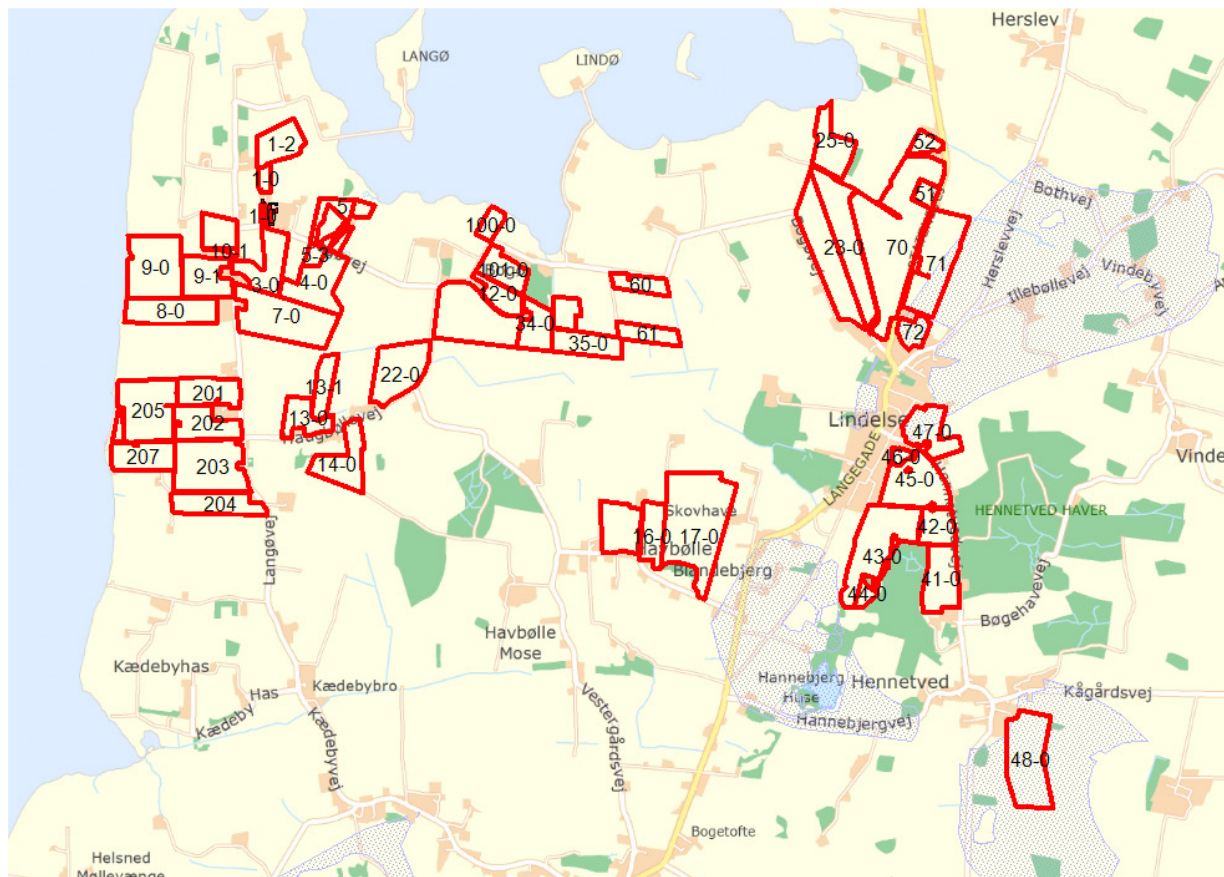
Fosfor

Der er i bilag 3 konkluderet, at den tildelte mængde af fosfor lever op til kravene i husdyrgodkendelsesloven.

Påvirkning af grundvand

Der er ingen indsatsområder for nitrat omkring udbringingsarealerne.

17,48 ha af udbringingsarealerne ligger indenfor nitratfølsomt indvindingsområder (NFI) (markeret med blå prikker):

Indenfor disse arealer må nitratinholdet i vand fra rodzonen ikke øges hvis det er højere end 50 mg NO₃/l. Beregninger viser, at udvaskningen er større end 50 mg NO₃/l for markerne i NFI områder. Beregninger i Miljøstyrelsens ansøgningsystem viser også, at nitratinholdet i vand fra rodzonen på disse marker ikke øges. Udvasningen fra rodzonen er på 71-81 mg NO₃/l.

Udvasningen fra rodzonen øges ikke fordi, der som gennemsnit på alle arealer etableres 8-12 % ekstra efterafgrøder (afhængig af valg af scenarie), for at sikre, at husdyrgødningslovens beskyttelsesniveau.

Beregning af N-udvaskning for arealer med nitratsfølsomme indvindingsområder via FarmN.

Mark Nr.	Areal (ha)	Ansøgt (mg nitrat/l)	Merbelastning (Ansøgt - Nudrift) (mg nitrat/l)	Udvasning svarende til et plantebrug (mg nitrat/l)	50% reduktion af husdyrgødning (NK3) (mg nitrat/l)
47-0	4,9	71	-1	62	70
48-0	9,7	71	-1	62	70
71	9,9	81	-1	70	80
72	2,1	81	-1	70	80

Beregninger i ansøgningsystemet viser, at hvis disse tiltag ikke etableres vil udvasningen indenfor NFI-områder øges:

Beregning af N-udvaskning for arealer med nitratsfølsomme indvindingsområder via FarmN.

Mark Nr.	Areal (ha)	Ansøgt (mg nitrat/l)	Merbelastning (Ansøgt - Nudrift) (mg nitrat/l)	Udvasning svarende til et plantebrug (mg nitrat/l)	50% reduktion af husdyrgødning (NK3) (mg nitrat/l)
47-0	4,9	74	2	62	70
48-0	9,7	74	2	62	70
71	9,9	85	3	70	80
72	2,1	85	3	70	80

Derfor stilles der vilkår om, at på arealer indenfor NFI-områder, skal der etableres ekstra efterafgrøder (8-12 % afhængig af valg af scenarie) beregnet ud fra % af markerne 47-0, 48-0, 71 og 72. Der stilles også vilkår om, at antallet af ekstra efterafgrøder skal kunne dokumenteres på markniveau (udbygning af vilkår 60).

Fastsættelse af vilkår:

Vilkår 43a:

På mark 47-0, 48-0, 71 og 72 skal der etableres 8-12 % efterafgrøder (afhængig af valg af scenarie, se vilkår 43) ud over de lovpligtige efterafgrøder. Procentsatsen skal ses i forhold til de nævnte arealer på i alt 26,6 ha.

Vilkår 60:

Der skal på markerne 47-0, 48-0, 71 og 72 foreligge specifik dokumentation for antal ekstra efterafgrøder ud over de lovpligtige efterafgrøder. Dokumentationen skal kunne fremlægges ved tilsyn, og skal opbevares for de seneste 5 år.

På baggrund af, at det i ansøgningsystemet, er dokumenteret, at udvasningen af nitrat fra rodzonen ikke øges, vurderer kommunen, at udbringning af husdyrgødning ikke vil

udgøre en væsentlig risiko for forurening med nitrat af grundvandsforekomsterne i området.

BAT vedrørende udbringning

Svendborg Kommune vurderer, at ved opfyldelse af reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen, samt overholdelse af de gældende miljøregler og de stillede vilkår i denne godkendelse, er kravet om BAT teknologi opfyldt omkring udbringning af husdyrgødning på udbringingsarealerne

Egenkontrol

Der er i forhold til nitrat til overfladevand og grundvand stillet vilkår omkring dokumentation af efterafgrøder. Dette vilkår er varslet via påbud.

Konklusion

Ansøger har søgt om at få godkendt 38,5 ha ny jord i forpagtning til udbringning af husdyrgødning. Der vil blive det samme dyretryk på de nye som på de eksisterende arealer i den tidligere godkendelse.

Idet de lovpligtige beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Svendborg Kommune at ændringen i udbringingsarealer kan godkendes.

Ændringen vil ikke medføre en væsentlig genepåvirkning af naturområder omfattet af § 7 i loven, øvrige naturområder, Natura 2000 områder, og grundvandet herunder nitratfølsomme indvindingsområder.

Ansøger har redegjort for at der anvendes bedst tilgængelig teknik (BAT) med udgangspunkt i udbringningsteknikker. På den baggrund konkluderer kommunen, at der anvendes BAT til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Samlet set vurderer Svendborg kommune, at udvidelsen ikke medfører en væsentlig påvirkning af miljøet.

Beskrivelse af eventuelle hørings svar, og vurdering

I forbindelse med sagsbehandlingen har 8 ejere af forpagtet jord været partshørt i tre uger. Der er ingen bemærkninger indkommet.

BILAG

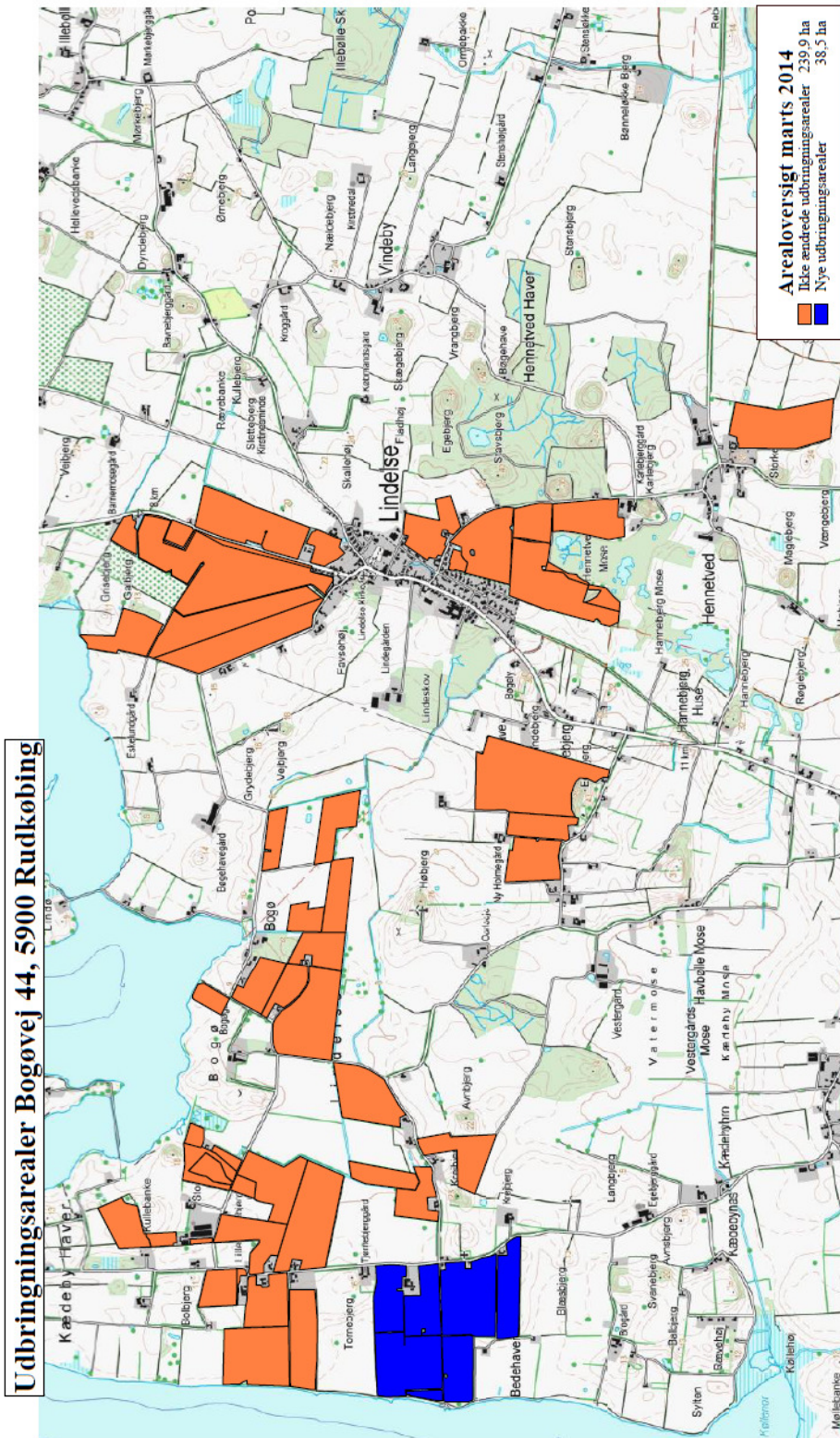
Bilag 1. Oversigtskort med udbringingsarealer

Bilag 2. Natura 2000 områder omkring udbringingsarealerne

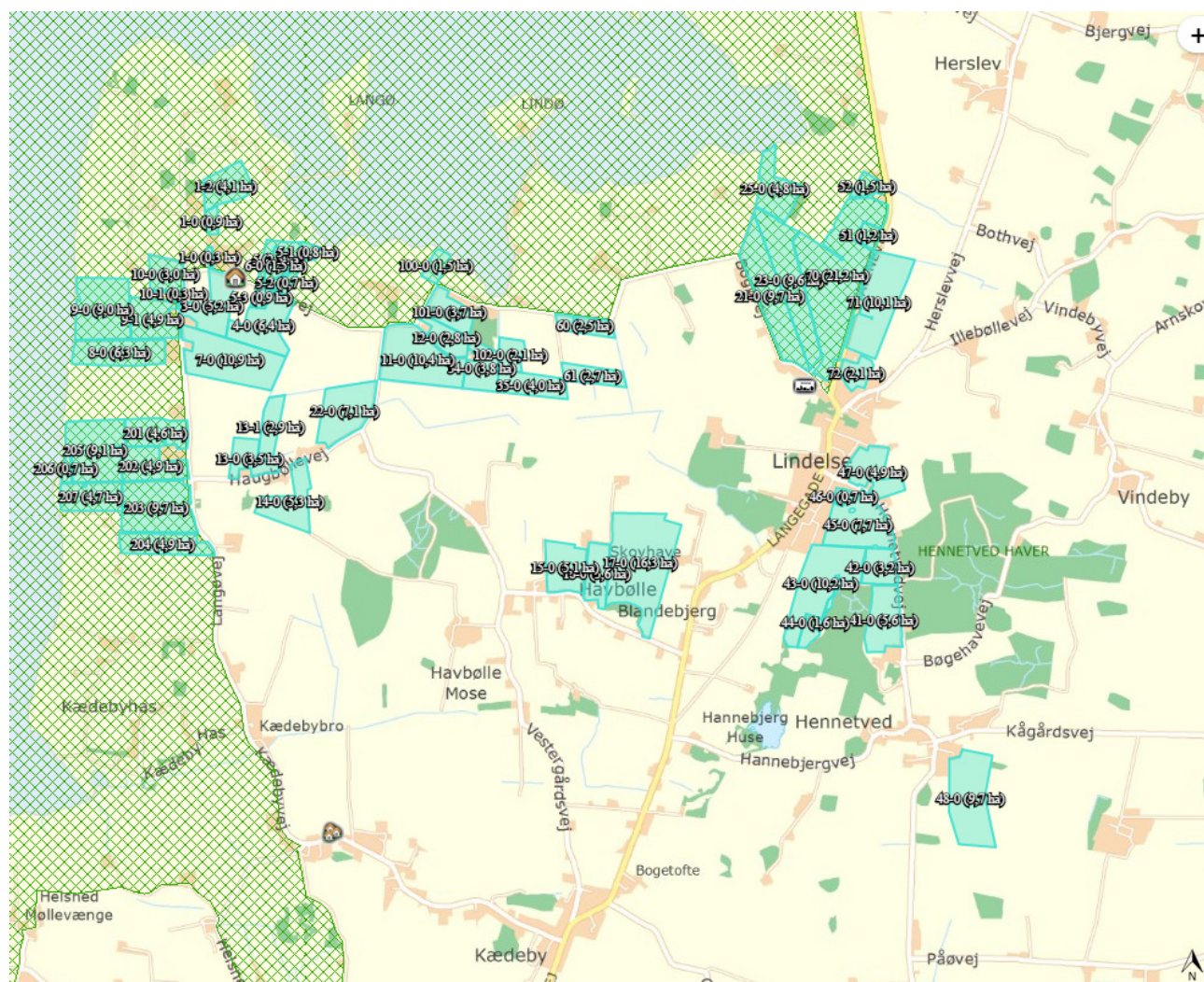
Bilag 3. Vurdering af N og P på arealerne

Bilag 4. Samlet oversigt over gældende vilkår

Bilag 1: Oversigtskort med udbringingsarealer

Bilag 2: Natura 2000 områder omkring udbringnings-arealerne

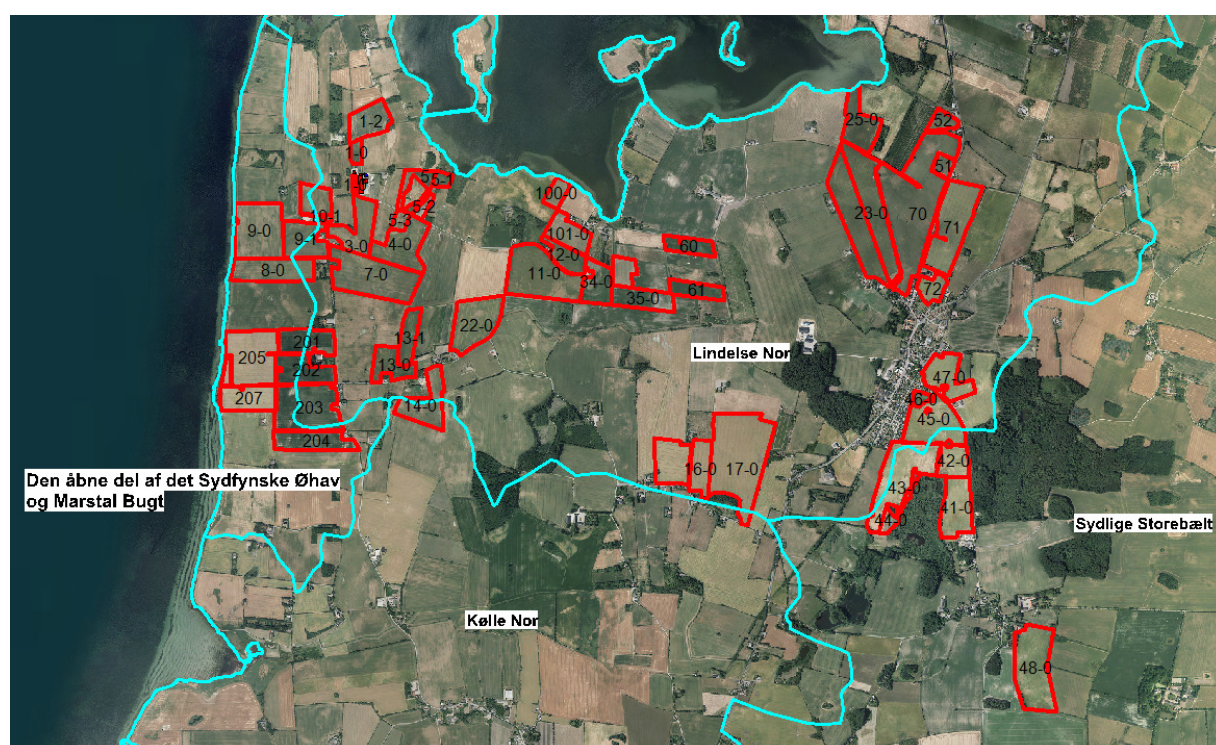

Bilag 3: Vurdering af N og P på arealerne

Udbringingsarealerne ligger indenfor flere kystoplande:

Kystopland	Antal ha
Lindelse Nor (del af Det Sydfynske Øhav)	201,4
Kølle Nor (del af Det Sydfynske Øhav)	3,8
Det Sydfynske Øhav	42,1
Det Sydlige Storebælt	29,2

Det efterfølgende kortbilag viser udbringingsarealerne fordelt på oplandsniveau (markeret med blå streg).

Beskrivelse af oplande og internationale beskyttelsesområder

I det efterfølgende beskrives de vandområder og internationale beskyttelsesområder, som udbringingsarealerne afvander til. I forbindelse med, at der skal foretages en vurdering af, om der er grundlag for at skærpe beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesloven, foretages der også en vurdering af de enkelte vandområders tilstand og mål. Kommunen er forpligtiget til at anvende den viden, der er tilgængelig på godkendelsestidspunktet.

Hovedopland Det Sydfynske Øhav:

Kystvandene i hovedoplandet Det Sydfynske Øhav omfatter farvandet mellem Fyn, Ærø og Langeland, herunder Langelandssund. Hertil kommer den åbne Marstal Bugt, Lunkebugten ved Tåsinge, Fåborg Fjord, Kløven ved Ærø og Lindelse Nor ved Langeland. Derudover kommer en række mindre fjorde, bugter og nor – Nakkebølle Fjord, Skårupøre Sund, Thurø Bund, Kølle Nor, Vejlen på Tåsinge, Salme, Tryggelev og Dyreborg Nor. I alt er der 14 kystvandområder i hovedoplandet.

Ifølge statens "Vandplan – Hovedvandopland 1.15 Det Sydfynske Øhav" udgør kvælstoftilførslen fra landbruget 72% af oplandets samlede vandbårne tilførsel til overfladevande (2005-2009). For fosfor er det angivet, at det bidraget fra landbrug og spredt bebyggelse i det åbne land til sammen udgør 80 %. Bidraget opføres samlet idet, der er usikkerhed omkring kildeopsplitningen mellem landbrug og spredt bebyggelse. Vandplanens tilstandsvurdering for kystvandene i Hovedvandopland Det Sydfynske Øhav viser, at den nuværende samt den fremskrevne tilstand i samtlige områder er moderat eller dårlig. Ingen af de marine vandområder i hovedvandoplandet forventes dermed at nå miljømålet om god tilstand i 2015 uden, at der iværksættes supplerende tiltag til at reducere særligt kvælstof- og fosfortilførslen. Der er især behov for en indsats, der reducerer næringsstofftilførslerne fra landbrugsdriften.

Lindelse Nor:

Lindelse Nor er en åben vestvendt fjord. Noret er relativt lavvandet, med et område i den centrale del på 4-6 m.

Kølle Nor:

Kølle Nor er et lille tragtformet nor med et areal på 0,6 km². Vanddybderne i noret er mindre end 2m.

Den åbne del af det Sydfynske Øhav og Marstal Bugt jf. vandplan 2010-2015:

Den åbne del af Sydfynske Øhav og Marstal Bugt er ét område. Området består af lavvandede områder og 2 dybe bassiner – Ringgårdsbassinet, mellem Fyn og Avernakø og Ærøbassinet, nord for Ærø. På grund af lagdeling i vandmasserne er bassinerne ofte præget af iltsvind i sommerperioden. Det åbne Sydfynske Øhav er forbundet med det omliggende hav ved fire render ved Avernakø, mellem Ærø og Langeland, mellem Langeland og Tåsinge og ved Svendborg Sund. Den største vandudskiftning med det omliggende hav sker ved Avernakø og mellem Tåsinge og Langeland.

Hovedopland Storebælt

Området omfatter det åbne Storebælt mellem Fyns Hoved i nord og Langelands sydspids, og adskilles fra Langelands Sund ved Vresen-Langeland nord. Oplandets vigtigste kystvande mod syd er Langelandsbæltet.

Storebælt er et særdeles strømfyldt farvand og karakteriseret ved en op til ca. 50 meter dyb og smal nord-sydgående strømhende, der forbinder de salte vandmasser i Skagerrak (via Kattegat) med den ferske Østersø.

Ifølge statens "Vandplan – Hovedvandopland 1.14 Storebælt" udgør kvælstoftilførslen fra landbruget 69 % af oplandets samlede vandbårne tilførsel til overfladevande (2005-2009). For fosfor er det angivet, at bidraget fra landbrug og spredt bebyggelse i det åbne land til sammen udgør 73 %. Bidraget opgøres samlet idet, der er usikkerhed omkring kildeopsplitningen mellem landbrug og spredt bebyggelse.

Vandplanens tilstandsvurdering for kystvandene i Hovedvandopland Storebælt viser, at tilstanden i samtlige vandområder er moderat eller dårligere. Ingen af de marine vandområder forventes dermed at nå miljømålet om god tilstand i 2015 uden, at der iværksættes supplerende tiltag til at reducere særligt kvælstof- og fosfortilførslen. Der er især behov for en indsats, der reducerer næringsstofftilførslerne fra landbrugsdriften.

Internationale beskyttelsesområder

Det Sydfynske Øhav

Den centrale del af Det sydfynske Øhav er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde (Ramsarområde, EF-habitatområde og EF-fuglebeskyttelsesområde). Udpegningen betyder, at Danmark er forpligtet til at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for. For Ramsarområdet er målsætningen endvidere, at beskyttelsen skal fremmes.

Udpegningsgrundlaget for EF-habitatområdet Det Sydfynske Øhav er stor vandsalamander, klokkefrø, skæv vindelsnegl, sumpvindelsnegl, sandbanker, vadeblader, kystlaguner og søer, større lavvande bugter og vige, rev, enårig vegetation på stenede strandvolde, flerårig vegetation på stenede strande, kystklinter/-klipper, enårige strandplanter der koloniserer mudder og sand, strandenge, forstrand og begyndende klitdannelser, hvide klitter og vandremiler, grågrønne klitter, kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger, næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store aks, vandløb, tørre kalksandsoverdrev, kalkoverdrev, sure overdrev, urtebræmmer eller skyggende skovbryn, avneknippemoser, kildevæld med kalkholdigt vand, rigkær, bøgeskove på muldbund, ege-blandskov samt elle- og askeskov ved vandløb, søer og væld.

Udpegningsgrundlaget for EF-fuglebeskyttelsesområde nr 71 er rørdrum, rørhøg, havterne, splitterne, dværgterne, fjordterne, engsnarre, mosehornugle, klyde, brushane, alm. ryle, plettet rørvagtel, knopsvane, sangsvane, mørkbuget knortegås, trolldand, bjergand, ederfugl, hvinand, toppet skallesluger og blishøne.

Udpegningsgrundlaget for EF-fuglebeskyttelsesområde nr 72 (Marstal Bugt og den sydlige del af Langeland) er rørdrum, rørhøg, havlit, plettet rørvagtel, fjordterne, engsnarre, sangsvane og ederfugl.

Sydlige Storebælt

Storebælt indeholder flere internationale beskyttelsesområder, som er beskyttet pga. deres bevaringsværdige naturværdier i form af specielle plante- og dyrearter (f.eks. marsvin og kystfugle) eller specielle naturtyper (f.eks. stenrev).

Habitatområde H126 "Stenrev sydøst for Langeland" ligger i Storebælt øst for sydspidsen af Langeland. Habitatområdet løber parallelt med kysten og udgør et areal på ca. 15 km². I udpegningsgrundlaget for habitatområdet indgår naturtyperne 1170, Rev. Selve stenrevet udgør ca. 4,8 km². Den overordnede målsætning for habitat-området er følgende "Havet omkring stenrevet sydøst for Langeland sikres god vandkvalitet samt artsrig undervandsvegetation og dyreliv med forekomst af flere af de for naturtypen karakteristiske arter. Der sikres genoprettelse af gunstig bevaringsstatus for naturtypen. Den økologiske integritet sikres i form af bl.a. en ringe tilførsel af næringsstoffer og miljøskadelige stoffer, samt mod fysisk ødelæggelse"

Husdyrlovens beskyttelsesniveau

Ifølge Miljøstyrelsens kortværk er 247 ha af arealerne omfattet af Nitratklasse 3 og hhv. 11 ha ligger i fosforklasse 1, 50 ha i fosforklasse 2 og 93 ha i fosforklasse 3.

Kommunen skal, ifølge Miljøstyrelsen for hver ansøgning efter husdyrloven foretage en konkret vurdering af, om husdyrlovens beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at undgå en væsentlig virkning på miljøet. Vurderingen af om der er grundlag for en skærpelse skal foretages for både Natura 2000-områder og bilag IV-arter samt for overfladevand, der ikke er udpeget som Natura 2000-område. Beskyttelsesniveauet omfatter dog kun oplande til marine områder.

I forhold til husdyrlovens nitratklasser vurderer kommunen, at beskyttelsesniveauet ikke skal skærpes yderligere.

Vurdering af påvirkning af Natura 2000 område

Det fremgår af habitatbekendtgørelsen (- bekendtgørelse for udpegning og administration af internationale beskyttelsesområder mv.), at før der kan træffes afgørelse, skal der foretages en vurdering af om et projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter kan påvirke et Natura 2000 område væsentligt. Det er væsentligt at påpege, at husdyrlovens definition af væsentlighed – svarende til lovens afskæringskriterier – ikke nødvendigvis er tilstrækkeligt til at sikre, at et habitatområde ikke påvirkes væsentligt. Det skal i vurderingen uden tvivl kunne fastslås, at der ikke er risiko for en væsentlig påvirkning.

Ifølge miljøstyrelsens svar i husdyrhelpdesken 7/2 2015 omkring den nye bekendtgørelse 1283, det trådte i kraft 8. december 2014, gælder følgende "Ansøgninger indsendt før den 10. december 2014 skal derimod stadig behandles ved brug af den nyeste opgørelse af dyreholdet, også selv om denne opgørelse er kommet efter ansøgningen er sendt ind. Grunden til dette er, at når der ikke er overgangsbestemmelser, der siger andet, er det forholdene på afgørelsestidspunktet, der har betydning.". Da denne ansøgning blev indsendt i maj 2014, er det den daværende lov og regler der gælder, og det dermed er de aktuelle nuværende data for husdyrtrykket der skal ligge til grund for afgørelsen. Dyrtrykket er på nuværende tidspunkt stigende i oplandet til Lindelse Nor.

Da der ikke ændres i antallet af dyr og sammensætningen af dyr, er der i teorien ingen ændring i kg N ab lager i forhold til stamgodkendelsen.

Der skal, ifølge Miljøstyrelsens helpdesksvar af 9/4 2014 om "Regulering af arealerne ved tillægsgodkendelse", ikke ske en habitatvurdering hvis: "Hvis udvidelsen eller ændringen sker uden en øgning af N ab lager, kræves derfor ikke nitratudvaskning på planteavlsniveau i tillægsgodkendelsen"

Mængden af N ab lager er uændret i ansøgningen. Med baggrund i dette samt Miljøstyrelsens oplysninger om habitatvurderinger i relation til tillægsgodkendelser er det Svendborg Kommunes vurdering, at den ansøgte ændring om udskiftning af arealer ikke giver anledning til, at der skal gennemføres en egentlig habitatvurdering.

Det skal derfor udelukkende vurderes om husdyrgodkendelseslovens krav til henholdsvis nitratudvaskning og fosforoverskud kan overholdes.

Vurdering af samlet nitrat- og fosforudvaskning

Nitrat

De nye arealer (38,5 ha) er placeret i Nitratklasse III. De nye arealer kan ikke vurderes særskilt mht. nitrat og fosfor, hvorved efterfølgende beregninger er foretaget med alle arealer.

Med udgangspunkt i ansøgningssystemets beregninger viser nedenstående tabel, hvor meget nitrat, der med den ansøgte produktion, udvaskes til rodzonen og efterfølgende udledes til fjord og hav.

	Ansøgt
Samlede kvælstof-produktion, kg N/år	55.547
Afsat til aftalearealer, kg N/år	11.928
Tilførsel til udbringningsarealer, kg N/år	43.619
Udvaskning fra rodzone, kg N/ha/år	38,5
Reduktionspotentiale (gns. 0-50), %	25
Udledning til vandområde, kg N/ha/år	28,9

I henhold til husdyrgodkendelseslovens krav til nitratklasse I, II og III må der kun udbringes hhv. 85 %, 65 %, 50 % husdyrgødning i forhold til harmonikravet. På arealerne udenfor nitratklasser kan der udbringes, hvad der svarer til harmonikravet. Udbringningen betragtes for hele bedriften, hvilket betyder, at der for den konkrete sag i gennemsnit på alle arealer må udbringes 55,28 % i forhold til harmonikravet, hvilket svarer til, at der må udbringes 0,94 DE/ha. Udvaskningsberegningen i ansøgningssystemet viser, at den maksimalt tilladte udvaskning af kvælstof som følge deraf er 38,6 kg N/ha.

I ansøgningen ligger 247,3 ha i Nitratklasse III.

For at overholde krav omkring udvaskning med et dyretryk på 1,62 DE/ha har ansøger valgt, at øge antallet efterafgrøder udover de lovpligtige

Derved kan der udbringes 1,62 DE/ha, da udvaskningen af kvælstof som vist i tabellen er beregnet til 38,5 kg N/ha.

Beregningerne dokumenterer, at udvidelsen opfylder kravet til maksimalt tilladte kvælstofudvaskning.

Fosfor

Svendborg Kommune vurderer, at de nye arealer ligger indenfor fosforfølstomt område. Overordnet set, så er 11,37 ha i fosforklasse 1, 50,0 ha i fosforklasse 2 og 92,8 ha i fosforklasse 3. Jordene i den konkrete sag er drænede lerjorde. Jordbundstypen er af ansøger vurderet til at være JB 5-7.

Fakta om fosfortal:

Ved en positiv nettotilførsel af fosfor kan jorden mættes med fosfor og evnen til at binde fosfor falder. Jordens indhold af opløst fosfor – fosfor der reelt er tilgængeligt for planter men også for udvaskning – angives ved det såkaldte fosfortal (Pt). Ved fosfortal under 2 kan der opstå akut fosformangel, eller fosfor kan være begrænsende for udbyttet. Ved fosfortal mellem 3-4 er jordens indhold af opløst fosfor moderat, og er fosfortallet over 4, stiger risikoen for mætning af jorden, og dermed øges sandsynligheden for udvaskning af fosfor.

Ifølge husdyrgodkendelsesloven reguleres fosforoverskud ved fosfortal over 4, og ved fosfortal over 6 skal der være fosforbalance på arealerne.

Nedenstående tabel fra husdyrgodkendelse.dk angiver fordelingen af udbringningsarealerne på de forskellige fosforklasser.

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller udrænet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	122,27 ha	0,0 kg P/ha/år	3,0 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	11,37 ha	0,0 kg P/ha/år	3,0 kg P/ha/år
Lavbundsgrunde og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	50,02 ha	0,0 kg P/ha/år	2,0 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	92,84 ha	0,0 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt: **Ja**

Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: **-1,8 kg P.**

Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (ifølge tabel) : **1,8 kg P/ha/år.**

P tilført pr. ha/år i ansøgt drift: **25,6 kg P/ha/år.**

P-aførsel per ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): **23,8 kg P/ha/år.**

P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: **1,8 kg P/ha/år.**

Jf. husdyrgodkendelsesloven må fosforoverskuddet ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for. I den konkrete sag er harmonikravet 1,7 DE/ha.

Beregninger i ansøgningsystemet viser, at der med den ansøgte produktion og de valgte sædskifter tilføres arealerne 25,6-25,8 kg P/ha/år jf. nedenstående tabel.

	Ansøgt	Scenarie 2	Scenarie 3	Scenarie 4
Samlet fosforproduktion, kg P/år	8.847	8.855	8.855	8.855
Afsat til aftaleareal, kg P/år	1.769	1.710	1.755	1.767
Tilførsel til udbringningsarealer, kg P/år	7078	7.145	7.100	7.088
Tilførsel til udbringningsarealer, kg P/ha, år	25,6	25,8	25,6	25,6
Fraførsel med sædskifte, kg P/ha, år	23,8	23,8	23,8	23,8
Nettotilførsel, kg P/ha/år	1,8	2,0	1,8	1,8

Der er et lille overskud af fosfor på markerne. Kravet om fosforoverskud er overholdt, og Kommunen konkluderer dermed, at den tildelte mængde af fosfor lever op til kravene i husdyrgodkendelsesloven.

Bilag 4: Samlet oversigt over gældende vilkår.

Nedenfor er en samlet liste med vilkår der er givet på bedriften i denne og tidligere miljøgodkendelser.

Den oprindelige miljøgodkendelse er markeret med sort skrift (givet den 30. april 2009).

Vilkår der ikke længere er relevante er markeret med overstregning.

Tillægsgodkendelse nr. 1 (er givet den 14. august 2012): Ændrede vilkår i forhold til miljøgodkendelse fra 30. april 2009 er markeret med rødt

Tillægsgodkendelse nr. 2 (er givet den 23. juni 2015): Ændrede vilkår i forhold til miljøgodkendelse fra 14. august 2012 er markeret med blå.

De 8 års retsbeskyttelse for vilkåerne gælder indtil:

- Miljøgodkendelsen: 30. april 2017
- 1. tillæg: 14. august 2020
- 2. tillæg: 23. juni 2023

Det skal påpeges, at der ikke er 8 års retsbeskyttelse på vilkår meddelt som påbud (egenkontrol vilkår), vilkår er markeret med en *.

Drift og Indretning af anlæg

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den vedlagte miljøtekniske redegørelse og godkendelsens vilkår.
2. De vilkår der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften, og skal sikres overholdt.
3. Der skal være et eksemplar af godkendelsen tilgængelig for de ansatte på ejendommen.

Varetagelse af landskabelige hensyn

4. Den nye tilbygning af kostalden og halmhuset skal placeres og udformes i overensstemmelse med det ansøgte.

Årsproduktion

5. Husdyrbruget skal være sammensat og staldindretningen udført på følgende måde:

Dyrehold	Staldtype	Staldbygning	Alder (mdr.)	Antal mdr. på græs. Indenfor udbringningsareal	Antal årsdyr	Dyre-enheder
Malkekvæg (tung race)	Dybstrøelse med lang ædeplads m. spalter (kanal/ bagskyl el. ringkanal)	Samlet kø-stald inkl. forlængelse	-	-	90	105,9
Malkekvæg (tung race)	Dybstrøelse	Samlet kø-stald inkl. forlængelse	-	-	10	11,8
Malkekvæg (tung race)	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast	Samlet kø-stald inkl. forlængelse	-	-	180	211,7

	gulv					
Malkekvæg (tung race)	Dybstrøelse	Ungdyrstalden			20	23,5
Småkalve	Dybstrøelse	Kalvehytter	0-6	-	20	4,1
Småkalve	Dybstrøelse	Ungdyrstald	0-6		40	8,2
Småkalve	Dybstrøelse	Samlet kø-stald inkl. forlængelse	0-6	-	10	2,0
Kvieopdræt	Dybstrøelse	Ungdyrstald	6 mdr. — kælving	6	65	25,0
Dyreenheder i alt						392,2

Dyrehold	Staldtype	Staldbygning	Alder (mdr.)	Mdr. på græs*	Antal årsdyr	Dyre-enheder
Malkekvæg (tung race)	Dybstrøelse med lang ædeplads m. spalter(kanal/bagskyl el. ringkanal)	Kostald inkl. forlængelse	-	-	90	120,1
Malkekvæg (tung race)	Dybstrøelse	Kostald inkl. forlængelse	-	-	10	13,4
Malkekvæg (tung race)	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Kostald inkl. forlængelse	-	-	180	240,3
Malkekvæg (tung race)	Dybstrøelse	Ungdyr-stalden			20	26,7
Småkalve	Dybstrøelse	Kalvehytter	0-6	-	20	5,4
Småkalve	Dybstrøelse	Ungdyrstald	0-6		40	10,8
Småkalve	Dybstrøelse	Kostald inkl. forlængelse	0-6	-	10	2,7
Kvieopdræt	Dybstrøelse	Ungdyrstald	6 mdr. — kælving	6	65	33,0
DE i alt						452,3

* indenfor udbringingsarealet

6. Den samlede husdyrproduktion må ikke overstige 392,2 **452,3** DE på årsplan.

Variation indenfor de enkelte dyregrupper tillades med +/- 15 %, så længe det maksimale antal DE ikke overstiges.

7. Kvierne (65 stk.) skal være på græs mindst 6 måneder om året i perioden fra ca. maj-oktober.

Rengøring

8. Der skal sikres en god staldhygiejne, ved bla. til stadighed at holde dybstrøelsen tør i overfladen, og renholde stalde og fodringsanlæg.

Ensilage

9. Fordærvet ensilage eller kasseret ensilage f.eks. fra plansiloen skal fjernes hurtigst muligt, og enten køres direkte ud på udbringingsarealerne, eller overdækkes med plast el. lign. indtil udbringning.

10. Ensilagestakke uden fast bund og uden afløb til beholder, må højst være placeret 24 måneder på samme sted. Der skal derefter gå 5 år, før ensilage må placeres på samme sted igen.

11. Markstakke med ensilage og lign. skal placeres mindst 50 m fra nabobeboelse.

Oplag af olie

12. Beholdere til opbevaring af olie samt tanke til olieholdige produkter skal placeres på en overdækket plads og på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag, uden mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
13. Tankpistol må ikke kunne fastlåses under påfyldning.
14. Der, hvor olie opbevares og håndteres skal der findes opsugningsmateriale.
15. Spild af olie skal straks opsamles. Al opsamlet spild inkl. opsamlingsmaterialet skal opbevares og bortskaffes, som farligt affald.

Kemikalier

16. Kemikalier, rester og tom emballage skal opbevares på et for kemikalierne tæt underlag, og uden mulighed for spild til afløb, jord, overfladevand og grundvand.

Gødningsopbevaring og -håndtering

17. Spalter skal rengøres med spalteskraberen 12 gange i døgnet. Det er ansøgers ansvar at skraberer fungerer og er i drift.
18. Tømning af gyllekanalerne må kun foregå på hverdage i tidsrummet kl. 07.00-18.00.
19. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås.
20. Minimum 95% af dybstrøelsen skal køres direkte ud fra stalden og straks pløjes ned i marken, svarende til at maksimalt 200 t må opbevares på mødding.

Driftsforstyrrelser og uheld

21. ~~Der skal udarbejdes en beredskabsplan eller driftsinstruks, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld.~~
22. ~~Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:
  - ~~— Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.~~
  - ~~— Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.~~
  - ~~— Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.~~
  - ~~— En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.~~~~
23. ~~Beredskabsplanen skal sendes til og accepteres af tilsynsmyndigheden inden for tre måneder fra afgørelsestidspunktet.~~

24. Beredskabsplanen og dennes placering skal være kendt af husdyrbrugets ansatte. Placeringen skal være let tilgængelig.

Ammoniak

25. Det foreløbige valg af metode til opfyldelse af ammoniakreduktionskravet er etablering af skrabe anlæg på spaltegulvene i ko-stalden og direkte udkørsel på marken af min. 95% af dybstrøelsen. Ændringer i valg af metode skal sendes til og accepteres af Svendborg Kommune inden gennemførelse.

Lugt

26. Følgende genekriterier skal overholdes:

Område	Genekriterie
Byzone eller fremtidigt byzoneområde	5 OU_E/m^3
Samlet bebyggelse og lign.	7 OU_E/m^3
Enkeltliggende bolig	15 OU_E/m^3

27. Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige lugtgener skal der foretages lugtreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

Tilsynsmyndigheden kan stille krav om lugtmåling el. lign., dog maksimalt én gang pr. år. Inden målinger eller beregninger foretages skal disse godkendes af tilsynsmyndigheden.

Støj

28. Virksomhedens samlede bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) og målt i ethvert punkt ved naboer eller deres opholdsarealer må ikke overstige følgende værdier:

Mandag-fredag kl. 7.00-18.00 (8) Lørdag kl. 7.00-14.00 (7)	Mandag - fredag kl. 18.00-22.00 (1) Lørdag kl. 14.00-18.00 (4) Søn- og helligdag kl. 7.00-18.00 (8)	Alle dage kl. 22.00-7.00 (½)	Alle dage kl. 22.00-7.00 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 μ Pa). Tallene i parenteserne angiver referencetiden inden for den pågældende periode.

29. Hvis tilsynsmyndigheden anser det for nødvendigt skal det dokumenteres, at støjgrænserne i ovenstående vilkår overholdes. En sådan dokumentation kan højst kræves én gang årligt.

Dokumentationen skal foretages i form af målinger eller beregninger efter Miljøstyrelsens retningslinier.

Målingerne/beregningerne skal udføres af en person eller et firma, der er opført på Miljøstyrelsens sidst reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendt til at udføre Miljømåling - ekstern støj.

Målinger/beregninger skal udføres efter Miljøstyrelsens vejledninger om beregning og målinger af ekstern støj fra virksomheder (Vejledning nr. 5/1984 – Ekstern støj virksomheder, Vejledning nr. 6/1984 – Måling af ekstern støj fra virksomheder, Vejledning nr. 5/1993 – vejledning om beregning af ekstern støj fra virksomheder) og skal desuden være i overensstemmelse med Miljøstyrelsens bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger udført af akkrediterede laboratorier, certificerede personer m.v. Bekg. nr. 1353 af 11. december 2006.

Hvis det kan konstateres, at de fastsatte støjgrænser ikke kan overholdes, skal der senest 2 mdr. efter, at resultatet foreligger sendes en redegørelse for, hvordan støjen kan reduceres, så de fastsatte støjgrænser kan overholdes.

Redegørelsen skal indeholde en tidsplan for gennemførelse af eventuelle støjdæmpende foranstaltninger, og et økonomisk overslag over de foreslåede ændringer.

Transport

30. Gylle må ikke udbringes på lørdage samt søn- og helligdage.
31. Hvis der opstår gener ved transport til og fra ejendommen Bogøvej 44, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige, skal der foretages foranstaltninger, der begrænser generne. Inden etablering skal foranstaltningerne accepteres af tilsynsmyndigheden.

Støv

32. Driften må ikke give anledning til støvgener uden for ejendommens areal, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.
33. Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige støvgener skal der foretages støvreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

Lys

34. Lyset i stalden må ikke være tændt fra kl. 22-04.30
35. Der skal installeres automatisk lysdæmpning i tidsrummet fra kl. 18-22.
36. Der skal **senest 1. november 2012** etableres et nyt levende hegn i forlængelse af eksisterende levende hegn vest for ko-stalden. Hegnet skal have en længde på ca. 100 meter mod syd ud over det eksisterende hegn. ~~Hegnet skal plantes senest ét år efter godkendelsen er meddelt.~~ Alternativt kan der etableres en række træer bestående af mindst 8 træer langs med og i hele indkørselens længde (100 m).
37. Driften må ikke give anledning til lysgener uden for ejendommens areal, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.

38. Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige lysgener, skal der foretages lysregulerende tiltag. Inden etablering skal tiltagene accepteres af tilsynsmyndigheden.

Skadedyr

39. Skadedyr f.eks. fluer og rotter, skal bekæmpes hurtigst muligt og efter gældende retningslinier fra Statens Skadedyrslaboratorium.
40. Forekomsten af skadedyr skal til enhver tid forebygges f.eks. ved at begrænse skadedyrenes levesteder og tilgængeligheden af føde.

Spildevand

41. Al vask af maskiner, redskaber og sprøjte skal foregå på en plads med et for spildevandet vanskeligt gennemtrængeligt underlag, og med afledning af spildevandet til en opsamlingsbeholder. Marksprøjte kan desuden vaskes i marken.

Affald

42. Affald skal opbevares og afskaffes efter Langeland Kommunes regulativer.

Drift af husdyrbrugets arealer

43. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på bedriftens arealer svarende til 1,48 DE/ha per planår (1/8-31/7), og således, at der på bedriftens arealer ikke udbringes mere end i alt 38679 kg N og 6597 kg P. Der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som f.eks. affald.

~~Der må per planår (1/8-31/7) udbringes husdyrgødning fra kvæg svarende til et af følgende 8 alternativer (og der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som f.eks. affald):~~

- ~~• 385,7 DE (1,62 DE/ha), hvoraf højst 201,1 DE må være dybstrøelse og 16,5 DE skal afsættes ved afgræsning. Samtidig skal der etableres 7% efterafgrøder ud over de lovpligtige i sædskiftet.~~
- ~~• 382,7 DE (1,61 DE/ha), hvoraf højst 256,1 DE må være dybstrøelse og 16,5 DE skal afsættes ved afgræsning. Samtidig skal der etableres 11% efterafgrøder ud over de lovpligtige i sædskiftet.~~
- ~~• 384,7 DE (1,61 DE/ha), hvoraf højst 239,1 DE må være dybstrøelse og 16,5 DE skal afsættes ved afgræsning. Samtidig skal der etableres 9% efterafgrøder ud over de lovpligtige i sædskiftet.~~
- ~~• 381,7 DE (1,60 DE/ha), hvoraf højst 295,1 DE må være dybstrøelse og 16,5 DE skal afsættes ved afgræsning. Samtidig skal der etableres 12% efterafgrøder ud over de lovpligtige i sædskiftet.~~
- ~~• 384,7 DE (1,61 DE/ha), hvoraf højst 217,3 DE må være dybstrøelse og 16,5 DE skal afsættes ved afgræsning. Samtidig skal der etableres 8% efterafgrøder ud over de lovpligtige i sædskiftet.~~

- ~~381,7 DE (1,60 DE/ha), hvoraf højest 273,3 DE må være dybstrøelse og 16,5 DE skal afsættes ved afgræsning. Samtidig skal der etableres 11 % efterafgrøder ud over de lovpligtige i sædskiftet.~~
- ~~387,7 DE (1,63 DE/ha), hvoraf højest 181,3 DE må være dybstrøelse og 16,5 DE skal afsættes ved afgræsning. Samtidig skal der etableres 7 % efterafgrøder ud over de lovpligtige i sædskiftet.~~
- ~~384,7 DE (1,61 DE/ha), hvoraf højest 234,3 DE må være dybstrøelse og 16,5 DE skal afsættes ved afgræsning. Samtidig skal der etableres 9 % efterafgrøder ud over de lovpligtige i sædskiftet.~~

Der må per planår (1/8-31/7) udbringes husdyrgødning fra 449 DE, fordelt på ét af følgende scenarier:

Scenarie	Kvæggylle, DE	Dybstrøelse, DE	DE/ha	Ekstra Efterafgrøder* %
1	192	241	1,62	8
2	131	298	1,61	12
3	153	276	1,61	10
4	170	262	1,62	11

*udover de lovpligtige efterafgrøder

Der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som f.eks. affald.

De samme, generelle regler, som gælder for de lovpligtige efterafgrøder, skal også følges for de ekstra efterafgrøder. Efterafgrøderne eller andre generelle miljøkrav må dog ikke overføres til andre bedrifter.

43.a. På mark 47-0, 48-0, 71 og 72 skal der etableres 8-12 % efterafgrøder (afhængig af valg af scenarie, se vilkår 43) ud over de lovpligtige efterafgrøder. Procentsatsen skal ses i forhold til de nævnte arealer på i alt 26,6 ha.

44. ~~Der skal foreligge godkendelse efter §16 i husdyrgodkendelsesloven før end aftalearealerne kan modtage husdyrgødning fra Bogøvej 44, 5900 Rudkøbing.~~

Der må ikke udbringes husdyrgødning fra den ansøgte produktion på aftalearealer, før der foreligger en § 16-godkendelse af de pågældende arealer, eller kommunen har vurderet, at arealerne er robuste.

45. ~~Udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og fodergræsmarker skal foregå med nedfældning på følgende arealer: mark 41-0, 42-0, 43-0, 44-0, 45-0 alle angivet med et kryds på bilag 4.~~

46. Der må i en afstand af 20 meter fra naturområde 15 (bilag 3) ikke blive udbragt husdyrgødning.

47. ~~Markerne 5-3 og 6-0 må ikke omlægges.~~

Markerne 5-3, 6-0 og 44-0 må ikke omlægges, og de må ikke tildeles anden gødning end det som afsættes ved afgræsning (arealerne fremgår af bilag 4a og 4b).

Sædskifte

48. ~~Der skal anvendes et sædskifte, der som gennemsnit årligt indeholder mindst 14 % point efterafgrøder udover de lovpligtige (beregnet af efterafgrødegrundlaget).~~
49. ~~Mark 5-3, 6-0 og 44-0 skal være vedvarende græsmark (K13), hvor udvaskningsindekset højst må være 50.~~

Ophør af drift

50. Tilsynsmyndigheden skal straks orienteres, hvis driften ændres/ophører. Orienteringen skal være skriftlig og skal sendes til tilsynsmyndigheden før ændringen/ophøret indtræder.
51. Ved driftens ophør skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og tilhold af skadedyr. Foranstaltningerne skal drøftes med og accepteres af tilsynsmyndigheden.

Egenkontrol

52. Det skal ved tilsyn kunne dokumenteres, at husdyrholdet ikke er større end det, der meddeles godkendelse til. Kontrollen skal opbevares for minimum 5 år.
53. Der skal føres journal for tidspunkt og placering af ensilagestakke. Journalen skal som minimum indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal kunne fremvises ved tilsyn.
54. Der skal føres journal for vedligehold/reparationer af plansiloen og tilhørende afløbssystem. Journalen skal som minimum indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal kunne fremvises ved tilsyn.
55. Der skal føres journal over vand- og energiforbrug samt mængde af husdyrfoder. Dette kan gøres i forbindelse med det årlige regnskab for bedriften.
56. Mindst én gang årligt skal nedenstående belægninger kontrolleres for tæthed. Eventuelle utætheder skal straks repareres.
- belægninger, hvor olie håndteres eller opbevares
  - belægninger, hvor kemikalier, rester eller emballage opbevares
  - belægningen på vaskepladsen

Kontrol og eventuelle reparationer skal føres i journal. Journalen skal som minimum indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal desuden kunne fremvises ved tilsyn.

57. Beredskabsplanen skal revideres en gang årligt og skal på tilsynsmyndighedens forlangende kunne fremvises med angivelse af seneste revision.
58. Der skal foreligge skriftlig dokumentation i form af forpagtnings/udbringningsaftaler, som viser, at der kan disponeres over de nødvendige udbringningsarealer mindst 1 år frem i tiden. Denne dokumentation skal opbevares i mindst 5 år, og skal kunne fremvises ved tilsyn.

~~59. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation for, at der ikke udbringes mere end 38679 kg N/år og 6597 kg P/år. Dokumentationen skal foreligge for de seneste 5 år f.eks. i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber.~~

Overholdelse af vilkår om udbragt husdyrgødningsmængde og -type skal kunne dokumenteres ved tilsyn. Dokumentationen skal foreligge for de seneste 5 år f.eks. i form af gødningsregnskaber.

~~60. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation for antal efterafgrøder for de seneste 5 år f.eks. i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber eller ansøgninger vedrørende enkeltbetalingsordningen.~~

Der skal foreligge dokumentation for antal ekstra efterafgrøder ud over de lovpligtige efterafgrøder. Der skal på markerne 47-0, 48-0, 71 og 72 foreligge specifik dokumentation for antal ekstra efterafgrøder ud over de lovpligtige efterafgrøder. Dokumentationen skal kunne fremlægges ved tilsyn, og skal opbevares for de seneste 5 år.*